

XALQARO NORDIK UNIVERSITETI

**«O‘ZBEKISTON — 2030” STRATEGIYASINI
AMALGA OSHIRISH YO‘NALISHLARI VA
ISTIQBOLLARI YOSHLAR NIGOHIDA»
MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYA**

Toshkent – 2024

Dilshodova D.D. O'quvchilarning aqliy faoliyatini rivojlantirish va bilimlarni o'zlashtirishda interfaol o'qitish usullarning o'rni	96
Rustamov Sh.Sh. Talabalar innovatsion kompetenligini rivojlantirishning ijtimoiy - psixologik asoslari.....	100
Sherqo'ziyeva D.A., Umarova Z.A. Logopedik mashg'ulotlar uchun foydali onlayn platformalar.....	104
Rustamova M.I., Umarova Z.A. Maxsus pedagogika va inklyuziv ta'limda innovatsion ta'lim texnologiyalarining o'rni va ahamiyati.....	106
Umarova Z.A. O'zbekiston – 2030 strategiyasini amalga oshirishda talabalar mustaqil tayyorgarligini rivojlantirish masalasi	109
Abdugafforova N.F. Exploring the role of motivation in english language learning	112
Safarova Z. Case method in teaching pedagogical approach.....	115
Валиева Н.З. Роль женщин в науке как фактор повышения научного потенциала в новом Узбекистане	118
Usmonov M.T. Technology using robotrack IDE Software	121
Marasulova D. N., Tilonboyeva D.Q. Maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tillarini o'rgatishning lingvopsixologik xususiyatlari.....	124
Maxmudaliyeva M. M., Shodmonov R.G'. Xalqaro grantlar yutish va ularning ahamiyati.....	128
Rahmatullayeva M., Shodmonov R.G'. BMT tashkiloti va uning dunyo hamjihatidagi ro'li.....	135
Nasrillayeva M.A., Shodmonov R.G'. Topik haqida tushuncha.....	138
Asqarova F., Shodmonov R.G'. Ko'p tillarni o'rganish haqida.....	141
Iskandarova N.Q., Shodmonov R.G'. Bilingualismning afzalliklari: ikki yoki undan ko'p tillarni bilishning insonning kognitiv va kulturologik ko'nikmalari bo'yicha	143
Erkinova R. E., Shodmonov R.G'. Yangi tilni o'rganish metodikasi	146
Shukurova M.Z., Shodmonov R.G'. Yunesko:tashkil topishi va istiqboli.....	148
Omondullayeva D., Shodmonov R.G'. Til o'rganish va turizm.....	152
Norimbatov D.Q., Shodmonov R.G'. IELTS and TOEFL: similarities and differences sides.....	155
Xoliqberdiyeva M.A., Shodmonov R.G'. Nega yoshlarimiz ielts va ceft olishga intilmoqdalar?	160
G'anijonova D. G', Shodmonov R.G'. Hozirgi vaqtda yoshlar nega sat imtihonini topshirib, xorijda o'qishni xohlayabdi?	163

mamlakatda ta'lim bo'yicha olib borilayotgan siyosatni ham moddiy ham ma'naviy rag'batlantirish va h.k.

YUNESKO mazmunli ta'limning hamma uchun birday imkoniyat doirasida bo'lishini ta'minlash, uning uzluksizligini qaror toptirish, ta'limni va uning shaklini kelajakda rivojlanishi tamoyillaridan kelib chiqadi.

O'qituvchi kadrlar tayyorlash, ularni nazariy-metodik saviyasini muttasil oshirib borish, dunyoning bazi mamlakatlarida muammo bo'lib hisoblangan xotin-qizlarning erkaklar bilan teng bilim olish huquqlarini ta'minlash, ekologik ta'limni yo'lga qo'yish, darslik va dasturlarni takomillashtirish, mamlakatlar o'rtasida ta'lim bo'yicha hamkorlikni butun imkoniyatlar bilan rivojlantirish va juda ko'p boshqa masalalarni hal etadi.

Men xulosa sifatida YUNESKO tashkilotini Butunjahon hamjamiyati uchun qilgan va shu kungacha amalga oshirib kelayotgan dasturlari, g'oyalari, natijalari ikkinchi jahon urushidan so'ng tubdan o'zgartirishlar kiritgani haqida ma'lumotlarga ega bo'ldim. Bu tashkilot asosan qoloq davlatlar uchun muhim ahamiyatga ega tashkilot odamlarni do'stlikka, hamjihatlikka undaydi deb hisoblayman.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. [Ўзбекистон ва UNESCO ҳамкорлиги қандай ривожланмоқда — инфографика \(sputniknews.uz\)](https://sputniknews.uz)
2. <https://www.unesco.org>
3. <https://www.uis.unesco.org>

TIL O'RGANISH VA TURIZM

Omondullayeva Dilafruz¹

*¹Xalqaro Nordik universiteti
Xorijiy til va adabiyoti yo'nalishi
1-kurs 1-XT-23 guruh talabasi*

Shodmonov Ruslan G'olib o'g'li²

*²Xalqaro Nordik universiteti doktoranti
r.shodmonov@nordicuniversity.org*

Annotatsiya: Turizm - O'zbekiston Respublikasi fuqarolari, chet el fuqarolari va fuqaroligi bo'lmagan shaxslarning (bundan buyon matnda shaxslar deb yuritiladi) doimiy yashash joyidan tibbiy, dam olish, ta'lim, jismoniy tarbiya, sport, kasbiy, ishbilarmonlik, diniy va boshqa maqsadlarda vaqtincha jo'nab ketishlari (sayohatlari). vaqtincha bo'lgan mamlakat (joy)dagi manbalardan daromad olish bilan bog'liq faoliyat bilan shug'ullanmasdan boshqa maqsadlarda foydalanishi tezida ifodalangan.

Ijtimoiy hayotning barcha jabhalariga kirib borgan, ijtimoiy dunyo va landshaftni o'zgartirgan turizm biznesi iqtisodiyotning eng muhim omillaridan biriga, davlatlar va davlatlararo munosabatlarning rivojlanishi uchun kuchli turtki bo'ldi. Turizmni rivojlantirishning yuqori sur'atlari va katta hajmdagi valyuta

tushumlari iqtisodiyotning turli tarmoqlariga faol ta'sir ko'rsatib, rivojlangan turizm sanoati: transport, savdo, sanoat, bank, sug'urta va boshqa kompaniyalarning shakllanishiga yordam beradi. Xalqaro turistik aloqalarning jadal rivojlanishi xalqaro iqtisodiy munosabatlarning ushbu sohasini yaxshiroq tashkil etishga yordam beradigan ko'plab xalqaro tashkilotlarning paydo bo'lishiga olib keldi.

Kalit so'zlar: Turizm, sayohat, turizmga oid so'zlashuv, ta'lim turizmi.

Asosiy qism:

Ta'lim turlari turizmning juda keng tarqalgan turi bo'lib, sayohat paytida sayyoh dam olishni ta'lim bilan uyg'unlashtiradi.

Umumiy ma'noda ta'lim turizmining uchta yo'nalishi yoki uchta bozorini ajratib ko'rsatish mumkin:

1) til o'rgatish sayohatlari; 2) sport va ma'rifiy sayohatlar; 3) kasbiy tayyorgarlik.

Til o'rganish sayohatlari. Chet tillarini o'rganish bilan sayohatlar turli yoshdagi mijozlar orasida juda mashhur bo'lib, bolalar va ularning ota-onalari til o'rganishni osonlashtirish uchun bolalar uchun turlar sotib oladilar, turli muzokaralar uchun og'zaki biznes tiliga qiziqqan kattalar tadbirkorlarigacha.

Til dasturlari 5 yoshdan boshlab bolalar uchun mo'ljallangan. Ammo bunday yosh bolalar uchun takliflar hali katta talabga ega emas, lekin ota-onalar 10-17 yoshli maktab o'quvchilarini o'qishga yuborishga ko'proq tayyor. Til sayohatlarining yoshga qarab tasnifi quyidagicha: maktab o'quvchilari, talabalar, kattalar (ikkinchisi umumiy oqimning 10% ni tashkil qiladi).

Til o'rganishni o'rganilayotgan til mamlakatida dam olish va turizm bilan uyg'unlashtirish juda yaxshi natijalar beradi. Bunday sayohatlar, asosan, milliy tillari dunyodagi eng ko'p gapiriladigan tillar bo'lgan mamlakatlarga - Angliya, AQSh, Frantsiya, Ispaniya, Germaniya, Italiya, Portugaliyaga tashkil etiladi. Albatta, Irlandiyada, Maltada va hokazolarda ingliz tilini muvaffaqiyatli o'rganish mumkin bo'lgan istisnolar mavjud.

Bugungi kunda o'rganish uchun eng ommabop til ingliz, undan keyin nemis va ispan/italyan tillari. Ulardan keyin frantsuz va portugal tillarini o'rganish bo'yicha takliflar mavjud. Bu tillar dunyoda ko'pincha millatlararo aloqa vositasi sifatida qo'llaniladi. Kamdan-kam hollarda, lekin shunga qaramay, Osiyoga - xitoy, fors, yapon tillariga maxsus sayohatlar paytida sharq tillarini o'rganish takliflari mavjud. Ammo bu qoida emas, balki istisno.

Ekskursiyalarning o'rtacha davomiyligi 2-3 hafta.

Til o'rganish sayohatlari individual yoki guruh bo'lishi mumkin.

O'quv ekskursiyalarining asosiy dasturlari o'quv va ekskursiya-ma'rifiy hisoblanadi. Ba'zi hollarda sport dasturlari ham mavjud (asosan, bolalar va yoshlar sayohatlarida).

O'quv rejasi - sinflarda, lingafon laboratoriyalarida til o'qitishning maxsus kursi.

Til darslari turli darajalarda tashkil etilishi mumkin: yangi boshlanuvchilar uchun, ilg'or o'quvchilar uchun va hokazo.

Barcha dasturlar 24 sinf soatini o'z ichiga oladi. Kunning birinchi yarmi chet tilini o'rganishga bag'ishlangan bo'lsa, kunning ikkinchi yarmi o'yin-kulgi, hordiq chiqarish, sport va ekskursiyalar uchun mo'ljallangan.

Haftada 20-30 soatlik til dasturi bilan intensiv til o'rganish bilan sayohatlar ham taklif etiladi.

Ekskursiya va ta'lim dasturlari tashrif buyurilayotgan mamlakatning madaniyati va diqqatga sazovor joylari, tarixi va adabiyotini o'rganishni o'z ichiga oladi. Ta'lim shakllaridan biri teatrlarga tashrif buyurish bo'lishi mumkin.

Turning davomiyligi va turistlarning joylashishiga qarab, dasturga sport dasturlari kiritilishi mumkin. Talabalar o'rtasida turli sport musobaqalari va viktorinalar tashkil etilib, bu tadbirlarda ham bilvosita ularni til o'rganishga undaydi. Chet tillari kurslari va sport - o'quv sayohatlarining ushbu shakli dunyoda (ayniqsa, yoshlar mijozlari orasida) tobora ommalashib bormoqda. Yozgi lagerlar, lagerlar va kollejlarda turar joy bilan guruhli sayohatlar tengdoshlaringiz orasida til o'rganish imkonini beradi. Bu erda ta'lim dasturlari sport va dam olish tadbirlari bilan uyg'unlashgan.

Ishbilarmonlar uchun til bo'yicha sayohatlar tashkil etish umumiy taklifdir. Voyaga etgan mijozlar uchun treningning asosiy sababi bir yoki bir nechta xorijiy tillarni bilish zarurati hisoblanadi. Voyaga etgan tomoshabinlar o'zlarining kompaniyalari va korxonalari hisobidan, yakka tartibda yoki oilalari bilan bunday sayohatlarga boradilar. Ushbu toifadagi sevimli sayohatlar intensiv kurslarni katta madaniy dastur bilan birlashtiradigan sayohatlardir.

Til o'rganish sayohatini tayyorlashning asosiy xususiyati - bu faqat individual yondashuv: maktablar va ta'lim dasturlari har bir kishi uchun uning til darajasi, ma'lumoti va yoshini hisobga olgan holda tanlanadi.

Til o'rganish sayohatlarini tashkil etish asosan ixtisoslashgan retseptiv turoperatorlar tomonidan amalga oshiriladi. Ular mahalliy ta'lim muassasalari bilan ta'lim muassasalaridan foydalanish, o'qituvchilar mehnati va o'quv-uslubiy qo'llanmalardan foydalanish bo'yicha shartnomalar tuzadi. Odatda, ta'lim turlari bo'yicha turoperator "bir emas, balki bir nechta ta'lim muassasalari bilan shartnoma tuzadi, ular o'qitish va boshqa xizmatlar (turish, dam olish, sport va h.k.) uchun bir oz boshqacha sharoitlarni ta'minlaydi va shuning uchun turistlar uchun kengroq tanlov mavjud.

Xizmatni boshlashdan oldin turistlarga tarqatish uchun uslubiy yordamni tayyorlash kerak: o'quv dasturlari, darsliklar, iboralar, shahar xaritalari, maqsadli tilda qo'llanmalar. Odatda bu to'plam tur narxiga kiritilgan.

Til o'rganish turlarida sayyohlar uchun turar joy turlicha bo'lishi mumkin: mehmonxonalar, kollej yotoqxonalari, hatto turistik markazlar. Biroq, individual sayyohlar uchun eng maqbul variant mahalliy oilalar bilan yashashdir. Bu "majburiy" suhbat amaliyotini, shuningdek, "millatning ruhini tushunishni" ta'minlaydi. Bundan tashqari, uy-joylar odatda mehmonxonalarga qaraganda arzonroq.

Agar ular xohlasa, katta yoshdagi bolalar o'zlari yashayotgan oilaga uyda yordam berishadi, keyin esa uy-joy ijarasi deyarli hech narsaga kamayadi. Oila bilan yashash qulayroq va hatto xavfsizroq, ayniqsa yosh bolalar uchun. Va eng muhimi,

bu tilni yaxshilash nuqtai nazaridan samaraliroq, chunki talaba nafaqat maktabda, balki oilada ham maqsadli tilda muloqot qilishi kerak.

Til muloqotini rag'batlantirish (mo'ljatli tilda muloqot qilishni talab qiladigan shart-sharoitlarni yaratish uchun) talabalarni ikki kishilik oilalarga joylashtirish tavsiya etiladi, yaxshisi turli mamlakatlardan.

Talabalar yotoqxonalarda (mehmonxonalarda) joylashtirilsa, darslar uchun sharoitlar mavjudligini tekshirish kerak.

Agar tur guruhli tur bo'lsa, unda butun tur davomida turistlar guruhi bilan maqsadli tilni yaxshi biladigan jo'natuvchi mamlakatdan guruh rahbari ishlashi kerak. U (qabul qiluvchi kompaniya bilan kelishilgan holda) yuboruvchi tomonidan tayinlanadi.

Til o'rganish guruhlarini maksimal 12 kishidan iborat bo'lishi kerak. Biroq, transport ekskursiyalarini jo'natish va tashkil etish nuqtai nazaridan, 30 kishidan iborat guruhlar foydaliroq. Shuning uchun o'quv mashg'ulotlarini tashkil qilishda tashrif buyuruvchi turistlarning katta guruhlarini kichik guruhlariga bo'linadi.

Xulosa: Turizm zamonaviy dunyoda muhim rol o'ynaydi va odamlarga turli tillar va madaniyatlarni his qilish imkonini beradi. O'zbekiston boy madaniy merosi va tillarning xilma-xilligi tufayli ushbu sohani rivojlantirish uchun katta imkoniyatlarga ega. Biroq, til to'siqlari va infratuzilmani rivojlantirish zarurati kabi muammolar ham mavjud. Umuman olganda, turizm O'zbekiston uchun katta imkoniyatlardir va uning rivojlanishiga hissa qo'shishi va chet ellik mehmonlarni jalb qilishi mumkin.

References:

1. [Dmitriy Petrov](#) Poliglot, 2012
2. Usmonov S, Umumiy tilshunoslik, T., 2019;
3. Budagov R. A., Chelovek i yego yazik, M., 2009;
4. Berezin F. M., Golovin B. N., Obsheye yazikoznaniye, M., 2018;
5. Reformatskiy A. A., Vvedeniye v yazikovedeniye, M., 2016.

IELTS AND TOEFL: SIMILARITIES AND DIFFERENCES SIDES

Norimbatov Doniyor Qahramonov¹

*¹Nordic International University
Direction of foreign language and literature
1st year student of group 1-XT-23*

norimbatovdoniyor@hotmail.com

Shodmonov Ruslan G'olib o'g'li²

*²Doctoral student of the Nordic International University
r.shodmonov@nordicuniversity.org*